

పెళ్లిచెడగొట్టిన అవధాని

౧

అత్తా ఆడబిడ్డలపోరుకంటే ఎక్కువైంది నాకు అవధాన్లపోరు ; సిగరెట్టు ముట్టించ నీడు; కాఫీదేవాలయంలో అడుగుపెట్టనీడు ; క్రాపింగు గొరిగించేసుకోమని రోజూలెక్కర్లే. ఒకనాడు కాలేజికి సూటువేసినాని వెళ్లెను. ఇంగ్లీషుక్లాసు అయిపోగానే అవధాని నా దగ్గరకు వచ్చి 'ఎందుకబ్బాయి! ఇవ్వాల ఇల్లాగు తయారయ్యారు?' అన్నాడు.

'ఏదోకాస్త కులాసాపుట్టిందిరా' అన్నాను.

'నీముఖంకులాసా! వెంటనే ఇంటికిపోయి ఈ వేషంమార్చి శుభ్రమైన ధోవతి కట్టుక రా పో' అని నెట్టెడు.

ఇంటికి పోయిందాకా వీకిటింటాడని నాకు తెలుసు. ఐనా 'ఇంటివద్ద ధోవతులు లేవురా. అన్నీ చాకలాడికి వేశా మొన్న' అని ఒక పుల్ల అడ్డంవేశా.

'ధోవతి లేకపోతే అంగవస్త్రం ఒకటి కట్టుకరా పో'

'అందరూ నవ్వరుట్రా!'

'ఇప్పుడు నవ్వడంలేదుట్రాయ్, నల్లదొరా!'

ఏంచెయ్యను! మళ్ళీ నోరెత్తకుండా ఇంటికి దారి తీశా. ఆనాడు స్కూలుకువచ్చి ఎగ గొట్టి పోయినందుకు రూపాయి జరిమానా వేశారు. ఇచ్చుకోక తప్పిందికాదు. 'డబ్బు పోతే పోయింది. చదువురాకపోతే నష్టంలేదు. నీ మతంమాత్రం జాగ్రత్తగా కాపాడుకో' అని అవధాన్లు సమాధానంచెప్పేడు.

ఈ విధంగా నాన్నేహితుడు నన్ను చంపుకు తింటున్నాడు తన అధికారమంతా నామీద చలాంబించుకుంటూ. ఏమికారణమో తెలీ

దుగాని నేనతన్ని ఎదిరించలేకుండా వున్నాను. రోజూ స్కూల్లో బైబిల్ టీచరుకూ మావాణికి హోరాహోరి పోరాటం జరుగు తూంటుంది. ఆయనంటాడుగదా: 'మా యే సుక్రీస్తేనయ్యా, ప్రపంచానికంతకుం మోక్ష మివ్వగల జగద్గురువు' అని. దానితో అవధా నికి వొళ్లు మంజిపోయి 'అది సర్వబద్ధం. అల్లాగైతే మీ యేసుక్రీస్తుకు మోక్షమిచ్చి నాయన ఎవరు?' అని అడ్డుప్రశ్నవేస్తాడు. ఇక వాళ్ళిద్దరకూ గంటకొట్టెవరకూ వాగ్యు ద్ధం; మాకందరకూ వింటానికి బహు తమా మాగా వుండేది. .

మొత్తంమీద మావాణిగురించి నేను చెప్పదలచిందేమంటే; అతడు సనాతనహిం దూమతావలంబి. మిగిలిన మతాలన్నీ చిల్లర వని అతని వాదన. తన పుద్దేశాలను ఎవరూ ఖండించరాదు. ముఖ్యంగా తాను హిందూ మతోద్ధరణకు పుట్టినట్లు భావించుకుంటాడు.

నేను హిందూమతానికి చెందినా, నా మతాన్ని గురించి నా కంత 'కన్సర్వేటివ్' అభిప్రాయాలు లేవు. నా కసలు ఏమతం లోనూ నమ్మకంలేదు. మతమంటే మన దగ్గ ర్నుంచి సత్యస్వరూపం దగ్గరకు వేయబడ్డ రోడ్డు. ఈ మతాలన్నీ అనేక రాస్తాలు. అ వన్నీ నిజంగా ఆ సత్యస్వరూపం దగ్గరకు దారి తీస్తాయో, లేక యే గోతిలోనైనా దింపు తాయో మనకు తెలీదు. "మనకు తెలియక పోతేనే; ఆయా మతస్థాపకుల అనుభవమే మనకు నిదర్శనం" అంటారు. కాని ఆ మత స్థాపకులైనా సత్యాన్ని పూర్తిగా గుర్తెరిం గిన వారేనా? అని నా ప్రశ్న. వాళ్ళు పూర్తి

గా పరమావధిని చేరుకున్న వాళ్లయితే వారిచే స్థాపించబడిన మతమే ప్రపంచాన్నంతా తన పిడికిలిలోకి తీసికునేది. అలా కాకుండా ఇన్నిమతాలు ప్రపంచంలో ప్రబలిపోయిన కారణంచేతనే ఏ మతమూకూడా సత్యస్వరూపానికి దారికాదని తేలుతున్నది. వీటన్నిటినీ మించి సర్వోత్కృష్టమైన ఒక్కటే మతానికి మనమందరమూ చెందియున్నాము. ఇప్పటికీ భిన్నమతస్థులమైనా మనందరకు ఆ సత్యమే పరమావధి. అందుచేత ఏనాటికైనా భిన్నాభిప్రాయాలు నశించి ప్రపంచమంతా ఒక్కటే జెండా క్రింద ఏకము కాగలదని నాకు పూర్తి సమ్మతంవుంది. కనుక నా కీబాహ్వ్యచారాల మీద సమ్మతంలేదు. అస్పృశ్యత సమ్మతం. మతాంతరులతో సంబంధము నా కిష్టమే. అందుచేతనే క్రీస్తు మతానికి చెందిన సుందరంగారి కూతురు మీదికి నా మనస్సు పోయింది.

౨

కళ్యాణీబాయి మాతోకూడా మొన్న బి.ఏ. పరీక్షకు కూర్చున్నది. ఆమె నిజంగా చాల అందగత్తె. ఆసాందర్యాన్ని మాటల్లో ఇముడ్చటం చాల కష్టం. ఆమె కన్నులు విశాలంగావుండి చెవులకేసి పరుకెత్తుతూంటవనీ, జడ పొడుగ్గా సల్లత్రాచువలె వ్రేలాడుతూ పిరుదులమీద నాట్యం చేస్తూంటుందనీ, ఉన్నతవర్తీభాగం సన్ననినడుముమీద మనోహరంగా ఆధారపడి వుంటుందనీ, పెదవులు దొండపడువలె ఎర్రగా చూస్తే ముద్దెట్టుకోవాలనిపిస్తుందనీ నేను చెప్పితే మీరు విని గుటకలు మ్రొంగేకంటే ఒక్కసారి మీరు మా పూరువచ్చి ఆ దేవతాసందర్శనం చేసి కొనిపోతే తీర్థయాత్రాఫలం గలుగుతుంది. ఆమె క్లాసులో చంద్రబింబం లాగా వెల్తురు

చిమ్మేస్తుండేది. నా కండ్లెప్పుడూ అటుకేసేవుండేవి, చెప్పొద్దూ, టీచరు పాఠాలు చెపుతూ వున్నప్పుడు ఆమె టేబిల్ మీదికి వంగి కూర్చుని నోట్సు వ్రాసుకుంటూంటే అప్పుడప్పుడు పైట జారిపోతూవుండేది, మళ్ళీ సర్దుకుంటూ వుండేది.

ఆ అమ్మాయిని పెండ్లి చేసుకుందామని నా కెంతైనా కులాసాగావుంది. ఎందుచేతనంటే చదువుకున్నప్పిల్ల; మంచి అందంగలది. ఏ ఎడ్జె దాన్నో కట్టుకుంటే జీవితమాధుర్యమేమి ఆస్వాదించగలం?.

ఈ ఉద్దేశంతోనే అనేకసార్లు కళ్యాణితో మాటలు కదిపేను. వున్నకమనీ, అదనీ వంకెట్టుకుని వాళ్ళింటికి చాలసార్లు పోయాను. సుందరంగారు కూడా చాల వరకు పరిచయమయ్యారు.

ఆనాడు సాయంత్రం సుందరంగారింటికి పోయి రెండుమూడుగంటలు కులాసాగా గడిపి వద్దామని 'స్లాను' వేశాను. అందుకోసం బాగా ముస్తాబవాలిదా!. మొదటిపని: 'సేస్తీ రేజరు' తెచ్చి సబ్బురాసి గడ్డం చేసుకోవడం మొదలు పెట్టేను. కుడివేపు పని పూర్తి అయింది. ఇంతలో తలెత్తి చూద్దను గదా! ఎదురుగా నిలబడివున్నాడు వినాయకుడు లాగా మా అవధాన్లు. నా గుండెల్లో రాయి పడ్డది. చేతులో 'రేజరు'లాక్కున్నాడంటే ఈ సగం గొరిగిన గడ్డంతో నలుగురులోకి పోయే ఇది వుండదు. నన్ను చూచే చూడ్డంతోనే అందుకున్నాడు:

'ఎక్కడ వుట్టేర్రా మీ వెధవలంతా? గొరుక్కోవడానికి వేశావాళాలేదు; అమా వాస్యగానీ, భోజనాత్పరంగానీ, రాత్రి గానీ...'

'అదికాదు, అవధానీ! నీవేచెప్పేవుగా ఒక సారి నాకు: నటకులకూ, జైల్లోనుంచి

వచ్చిన వాళ్ళకూ ఊవరవిషయంలో తిథుల పట్టంపుపుండదని. 'అలాగే నిరుద్యోగులు ఉద్యోగంనిమిత్తం పై యధికారులను చూడ బోయేటప్పుడుకూడా ఊవరానికి ముహూర్తం వెతుక్కోవకక్కరలేదు' అనే 'ఎమెండు మెంటు' పెట్టుదామనుకున్నా. అది నీ వంగీకరింపకపోవని తలచాను.'

'వెధవ 'ఎమెండుమెంటు' లన్నీ పనికిరావోయి నాయనా!'

'ఎల్లాగు చెప్పమరి. మా బామ్మ నాకు పెండ్లి చేసేయాలని పట్టుపట్టింది. ఇక ఆ గేటం దుకు వీల్లేదుట. నా ప్రవర్తనవిషయంలో ఆమెకేదో అనుమానం తోచినట్లుంది. ఆ ముసలిదానిపట్టు ఎల్లాంటిదో 'నీవు ఎరుగు దువుకదా. ఏ పిల్లనో తెచ్చి మెడకు కట్టేస్తుంది. ఆ అమ్మగారు కాపురానికి వచ్చేలోపుగా ఏదైనా వుద్యోగంలోవుంటే మర్యాద దక్కుతుంది కాని లేకపోతే భార్యకుకూడా చులకనై పోవాలసి వస్తుంది. ఎరుగుదువు గదా సుమతీతంకంలో కందం : 'గడసగల మగనిజూచిన...'

'అయితే ఇప్పుడు నీకు ఉద్యోగం ఎవరిస్తానంటున్నారోయ్, పిచ్చినాన్నా!'

'ఉండు, మరి. చెప్పనీ; దొరగారి పుగాకు కంపెనీలో ఏదోఖాళీ వుందని తెలిసింది. ఆ యనగారిని చూడబోతున్నా నిప్పుడు. మా సింగడంతో పోతే—అందులో దొరదగ్గరకు—బావుంటుందా చెప్పా? అందుకనే నేనే తంటాలు పడుతున్నా రేజరుతో.'

'హరహారా! బి. ఏ చదివి పుగాకుకంపెనీలో పనిచేయడమా చివరకు.'

'అది నాకంత గౌరవహానిగా తోచడం లేదుకాని ఒక్క అనుమానంవుంది. ఏమంటే, బ్రాహ్మణులకు పుగాకు నిషేధవస్తువుగదా!

ఆ ఆఫీసులో నాకు పనిదొరికితే ఎప్పుడూ ఘాటుగల ఆ వాసనలోనే వుండవలసి వస్తుంది. కనుక మన మతవిషయకంగా ఈ వుద్యోగం స్వీకరించడమా? పూరు కోవడమా? అని. ఆ సమస్య నీవే తీర్చాలి'.

'వాసనే గనుక పరవాలేదులే. శాస్త్రై గార్లు, పండితులూ నశ్యూపేణా పుగాకును ఆస్వాదిస్తూనే వుంటారు. సరే, దొరదగ్గరకు వెళ్ళిరా. నేనుపోతా. ఇక నెప్పుడూ మాత్రం అకాలంలో ఊవరం చేసికోకు. ఇంకోసంగతి: ఒక వేళ పుగాకుకంపెనీలో వుద్యోగం దొరికినట్టయిన అవకాశం దొరికిందిగదా అని, సిగరెట్టు ఖర్చులేకుండా పోతుందనీ, అక్కడ తేరగా పడుంజే పుగాకును చుట్టలు చుట్టి తగలేయకు సుమా'.

'ఎబ్బే. లేదు, లేదు'.

వినియకావధాని వెళ్ళిపోయాడు, అధునిక పద్ధతులమీద నాముస్తాబు తయారైంది.

సుందరంగారుఊళ్ళో పేరుపడ్డ డాక్టరు. ధనాశ ఎక్కువగా లేనందుచేత బీదలకుకూడా అందుబాటులో వుంటాడు. అందరకు మల్లే తలనొప్పికి కూడా 'ఇంజక్షన్లు' చేయడం కనుక 'ప్రాక్టీసు' జాస్తిగావుంది; మంచి పలుకబడీవుంది.

నేను వాళ్ళింటిముందుకు పోయే సరికి హాల్లో కూర్చునియున్న తండ్రీ, కూతురూ నా దృక్పథంలో పడ్డారు. 'హాలో కమాన్' అంటూ సుందరంగారు ఆహ్వానించారు. కళ్యాణిసహజమండస్మితంచేత గౌరవింపబడ్డాను.

తిన్నగా బూటుకాళ్ళతో గచ్చు నేలమీద టకటకా చప్పుడు చేసుకుంటూ సరాసరి హాల్లోకిపోయి ఒక కుర్చీ కళ్యాణికి దగ్గరనాలాకుని కూర్చున్నాను. కొంతసేపటివరకూ

మా సంభాషణ మొన్న మొన్ననే ముగిసిన పరీక్షలను గురించి జరిగింది. తరువాత సుందరం గారు కళ్యాణియొక్క భావిపరిస్థితులను గూర్చి కొంచెంగా ముచ్చటించారు. ఎం. ఏ క్లాసు చదివించడమా, లేక యే 'ప్రాజెక్షనరీ డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్ట్రీస్ ఆఫ్ గరల్సురేంజ్' వుద్యోగాని కేనా ప్రయత్నించడమా అని ఆలోచించారు. నేను మాత్రం కళ్యాణిని ఏ వుద్యోగంలోనూ ప్రవేశపెట్టకంజని నలహా యిచ్చాను. ఎందుచేతనంటే వుద్యోగవిషయమైన లాయీలాసాలకు శిరీషకుసుమకోమలమైన ఆమె శరీరం తగింది కా దన్నాను.

ఇంతలో కళ్యాణి 'టీ' లో నింపబడిన ఒక కప్పు, సానర్ నాముండు పెట్టింది. అప్పుడొక ముంజేతిమీది గాజులు కొద్దిగా చప్పుడు చేసినై. ఆ ధ్వని నా హృదయంలో తీయని సంగీతంగా మార్పొగింది.

'టీ' రెండుమూడు గ్రుక్కులు త్రాగి తలెత్తి చూద్దనుగదా! ఎవరో ఒక ముసలాయన తలగుడ్డ చుట్టుకుని తిన్నగా లోపలకు వచ్చేస్తున్నాడు. వచ్చి సుందరంగారికి ఒక నలాంపారేళి, టేబిల్ దగ్గర కుర్చీలో కూలబడ్డాడు. ఇంతసేపునుంచీ సోఫాలో పడుకుని వున్న సుందరంగాను లేచి కూర్చున్నారు. నూతనపురుషుడు ఒక్కసారి నాకేసి తీక్షణంగా చూచి, జాక్టరుగారికేసి తిదిగి 'అయ్యా! నాపేరు ఏకదంతశర్మ; మీ దర్శనానికే వచ్చాను; శుద్ధి యుద్యమంలో పనిచేస్తూంటాను' అన్నాడు.

సుందరంగాను ఆయనకేసి కొంచెం పరీక్షిస్తున్నట్లుగా అవలోకించి: 'శుద్ధి యుద్యమమా! ఔను విన్నాను. ఈ మధ్య తద్విషయికములైన వ్యాసాలు కొన్ని పత్రికల్లో చదివేను. ఒకాయన 'శుద్ధియుద్యమతత్వము'

అనే శీర్షిక క్రింద కొన్ని వ్యాసాలు రాస్తూ ఒకదానిలో 'స్త్రీల ఆ కర్షణ' అనే ఉపశీర్షిక తగిలించి, క్రీస్తుమిషనరీలు క్రైస్తవస్త్రీలను ప్రచారకురాండ్రుగ తయారుచేసి పురుషులను ఆకర్షిస్తున్నారని వ్రాశారు. ఆధారములేని అట్టివ్రాతతో క్రైస్తవస్త్రీల సాశీల్యానికి కళంక నూపాదించారు' 'ఎవరో బాధ్యతలేని వాళ్ళవ్రాతలకు మేము సమాధానం చెప్పకో సవసరంలేదు. కాని ఈ మిషనరీలు హిందూసంఘానికి పెద్ద అపకారం చేస్తున్నారన్నమాట ఒప్పుకుని తీరాలి'.

'ఎందుచేతనండీ బాబూ! మీచేత నిరసింపబడి బహిష్కరింపబడిన ఒకజాతిని ఉద్ధరించారనా?'

'ఉద్ధరించలేదు. మతభ్రష్టులనుచేసి మోక్షానికి దూరంగా చేశారు.'

'బాగా ఆలోచించండి! మీమతం విడిచి క్రైస్తవమతంలో చేరినవాళ్ళు చాలమంది మీచేత పంచములూ, ఛండాలుకూ అని పిలువబడినవాళ్ళు. వాళ్ళు మీ మతంలో వుండి ఏమినుఖం అనుభవించారు? వాళ్ళను మీరు కుక్కలూ, పందులూ మొదలైన నీచ జంతువులకంటే అసహ్యంగా చూచారు. అంటరానివాళ్ళని ఇరుగు పొరుగునుంచి తోలేశారు. వాళ్ళ అభివృద్ధికి మీరేమీ పాటుపడ్డట్లు లేనేలేదు. వాళ్ళకని మీ రేర్పరచిన సాశశాలలేమీలేవు. మీ మతరహస్యాలు వాళ్ళు తెలుసుకోగలిగినంత బుద్ధి వికాసం కలుగజేయలేదు. పైగా మీ మత గ్రంథాలు వాళ్ళు వినకూడదనికూడా శాసించారు. ఈవిధంగా మీచేత నిరసింపబడి ఊరి చివర గుడిసెలువేసుకుని అర్థాన్నంతో మలమల మాడుతూ రోదిస్తున్నారు. ఎప్పుడైనా మీ ఎంగిలికూటికికూడా ఆసించి మీయిండ్ల

ముంగలికివస్తే 'ఛీ, అవతలకుపోండ'ని తరి మేస్తున్నారు. దైన్యమావరించిన ముఖాలతో, ఊక్కల కంటుకుపోయిన పొట్టలతో మాలగూజేల్లోవున్న వీళ్ళవద్దకు పోయి, 'మీరంతా అధైర్యపడి నిరాశపడ్డారు. రండి; మా యేసుక్రీస్తు మిమ్మల్ని రక్షిస్తాడు' అని చేతులుచాచి పిలిచారు మిషనరీలు. వాళ్ళ కొఱకు కాలేజీలు పెట్టారు; ఆసుపత్రులు నిర్మించారు. ముక్తికి ఆధారమైన భుక్తి కల్పించారు. నేడు అనేకమంది పంచములు విద్యాధికులై వున్నారంటే అదంతా మిషనరీల ప్రసాదం.'

'అంత విలువగల మానవసేవ చేశారంటే ఉత్కృష్టమైన పని. కాని అది వాళ్ళను మత ధ్రువులను చేయకుండా సాగించవలసింది'

'హిందూమతంలో వుండిమాత్రం వాళ్ళు ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధి ఏమీ పొందగలుగుతారు? మీ దేవాలయాల్లోకి వాళ్ళను రానీయక పోయితర్వాత; మీ మతగ్రంథాలు వాళ్ళు వినగూడవప్పుడు.'

'.'

'అదీ కాక—ఇప్పుడు మీరు మంత్రజలంతో శుద్ధిచేసి ఈ క్రైస్తవులను మీ ఆర్యసమాజంలోకదా కలుపుకుంటారు? అందుకు అంగీకారంలేని సనాతనులు వాళ్ళకు 'సంకరజాతి' అనే పేరుపెట్టి, ఆరోకులం వొకటి కల్పిస్తారు. మీరు తలపెట్టిన ఉద్యమం మంచిదికాదనను. కాని అది కోసనగా అంటే మీ ప్రతిహిందువుడూ తనతోడ్పాటు ఇవ్వాలి. ఆర్య, బ్రహ్మమొదలైన సమాజాలతో హిందూమతం ఛిన్నాభిన్నమై పోతూ వుంటే ఈ శుద్ధియుద్యమం మీకు మరి చెరువుతెస్తుంది. కనుక ముందుగా మీలో మీకున్న ద్వేషాలు, కక్షలూ మానేసికని

ఒకటే పంథామీద నిలబడివున్నప్పుడు మీ శుద్ధి యుద్యమము ఉన్నతాదర్శాలతో సాగించండి'

ఈ మాటలతో ఆ ముసలాయనకు కోపం వచ్చినట్లుంది, ఏదో మాట్లాడబాయ్యాడు గాని మళ్ళీ శాంతంపహించి ఎందుకో మీసం కుడిప్రక్క నవిరించుకున్నాడు. నాకు అనుమానం వేసింది; అది అతికించుకున్న మీసం లాగుంటే!

ఏకదంతశర్మగారు సుందరంగారి దగ్గర సెలవుతీసికుని వెళ్ళిపోయాడు. నాకు కలిగిన అనుమానంచేత ఆయనెవరో తెలుసుకుండా మనుకుని నేనూ బైటకువచ్చేశాను, చిరునవ్వుతో కళ్యాణిని సెలవడిగి,

రోడ్డు మలుపు తిరగ్గానే ఆయన్ను కలుసుకున్నాను. నాకు చిరపరిచితుడవలె నా భుజముమీద చెయివేసి 'సుందరంగారు మంచి గట్టివాడు సుమా!' అన్నాడు.

'ఆయనకూతురుషూత్రం పనసతోన లాంటిది మీరు చూచారుగా' అని నేనన్నాను.

'ఓహో, ఆ పనసతోన కోసమేగా నీ విక్కడికి వచ్చింది, నాకు తెలుసునురా మీ లాంటి వెధవన్నల వుద్దేశాలూ. పుగాకుదొర దగ్గరకు పోతా నన్నాపుగదూ' అంటూ తలగుడ్డ తీసేసి మీసం పూడబెరికేశాడు. మా అవధానే నా ముందు నిలబడివున్నాడు. ఇంటికి వచ్చి తర్వాత సంగతంతా మో బామ్మతో చెప్పి ఆమెచేత చివాట్లు వేయించాడు; తానూ ఒకపెద్ద 'లెక్కె' రిచ్చేశాడు.

నాటినుంచి ఇప్పటివరకూ మళ్ళీ సుందరంగారింటికి ఎప్పుడు సందుదొరికితేపోతానో అని కాపలా కాస్తునేవున్నాడు, ఏడుచుభార్యను అనుమానగ్రస్తుడైన ముసలాడువలె.

—పురాణం కుమార రాఘవశాస్త్రి, బి.ఏ.